

ualium parentum filii, vel filiae ante, vel post compaternitatem geniti possunt legitime conjungi, praeter illam personam qua compadres effecti sunt.

Paschalis Papa.

Paschalis vero secundus, post compaternitatem genitos copulari prohibet, scribens Rhegino Episcopo. Post susceptum filium de fonte, vel filiam spiritualem, qui ex compatre, vel ex commatre fuerint nati, matrimonio jungi non possunt, ubi sup. cap. Post susceptum. Illud etiam notandum est quod in Triburiensi Concilio legitur: Si quis suae spiritualis commatris filiam fortuito, & ita contingente rerum casu in conjugium duxerit, maturiori servato consilio habeat, atque legitimo connubio honeste operam det. ubi supra cap. Illud etiam.

Si quis ducere possit duas commatres alteram post alteram.

Solet etiam quæri, si commatrem uxoris post ejus obitum quis ducere valeat. De hoc Nicolaus Papa sic scribit. Sciscitatur a nobis sanctitas vestra, si quis duas commatres habere valeat, unam post alteram. In quo meminisse debes scriptum esse, Gen. 11. 24. Erunt duo in carne una. Cum ergo constet quod vir, & mulier una caro efficiuntur, restat virum compatrem constitui mulieri cujus assumpta uxor commater erat; & ideo virum illi foeminae non posse conjungi quæ commater ejus erat, cum qua idem fuerat una caro effectus. Huic autem illud contrarium videtur. Qui spiritualem habet compatrem, cuius filium de lavacro acceperit, & uxor ejus commater non est, licet ei, defuncto compatre suo, ejus viduam ducere in uxorem, quos nulla generatio spiritualis secernit. Item ex epistola Paschalis Papæ, ad Rheginam, ut supra. Post uxoris obitum cum commatre uxoris conjugio copulari, nulla ratio, vel auctoritas videtur prohibere. Non enim per carnis unionem ad unionem spiritus pertinetur. Sed sciendum, quod auctoritas Nicolai de illo agit qui uxori suae debitum reddidit, postquam commater illius extitit. Aliæ vero auctoritates de illo agunt cujus uxor, postquam a viro suo derelinquitur, illius commater efficitur, nec post compaternitatem a viro suo agnoscitur: vel de viro potius agunt cujus uxor ante defungitur quam ab eo agnoscatur.

Si vir, & uxor possint simul tenere puerum.

Solet etiam quæri, si uxor cum viro simul debeat in baptismo suscipere puerum. De hoc Urbanus ait, ubi supra. Quod uxor cum marito in baptismo simul non debeat suscipere puerum, nulla auctoritate videtur, vel reperitur prohibuit. Sed ut ipsa puritas spiritualis paternitatis ab omni labe, & infamia conservetur immunis, decrevimus ut utrique simul ad hoc aspirare non præsumant. Quia vero piaculare flagitium commisit qui duabus commatribus, vel sororibus nupsit, magna poenitentia debet ei injungi.

De secundis, & tertiis nuptiis, & deinceps.

Sciendum est etiam, quod non solum primæ, vel secundæ nuptiæ sunt licitæ, sed etiam tertiæ, & quartæ non sunt damnandæ. Unde Augustinus Lib. de bono vid. cap. 14. & 19. ut refertur in Decr. causa xxxi. q. 1. c. 1. Quod si. Secundas nuptias omnino licitas Apostolus concedit. De tertiis autem, & de quartis, & de pluribus ultra nuptiis solent homines movere quæstionem. Sed quis audeat definire quod nec Apostolum video definivisse? Ait enim, I. Corinth. vii. 39. Si dormierit vir ejus, cui vult, nubat. Non dicit primus, vel secundus, vel tertius, vel quatuorlibet: nec nobis definiendum est quod non definit Apostolus. Unde ut breviter respondeam, nec illas nuptias debeo damnare, nec eis verecundiam numerositatis auferre, nec contra humanæ verecundiae sensum audeo dicere, ut quoties voluerint nubant, nec ex meo corde præter Scripturæ auctoritatem quotaslibet nuptias damnare. Idem testatur Hieronymus, ad Pama-chium: & habetur causa xxxi. q. 1. cap. Aperiant. Ego nunc libera voce exclamo, nec damnari in Ecclesia bigamiam, immo nec trigamiam, & ita licere quinto, & sexto, quemadmodum secundo marito nubere. Apostolus tamen bigamus a sacerdotali honore excludit. Sed hoc non facit pro vitio bigamiæ, immo pro sacramenti virtute, ut sit una unius, sicut unica unici. Illud tamen Casariensis Concilii, quod refertur cap. De his qui frequenter videtur innuere bigamiam esse peccatum. Presbyterum (inquit) in nuptiis bigami prandere non convenit: quia cum poenitentia bigamus indigeat, quis erit presbyter qui talibus nuptiis possit præbere consensum? Sed hoc de illo intelligi potest qui primæ uxori insidiatus putatur desiderio secundæ: vel pro signaculo sacramenti illud dicitur, quod in bigamo non servatur. Ambrosius, Ambrosiaster in I. Corinth. vii. etiam dicit quod primæ nuptiæ tantum a Domino sunt institutæ, secundæ vero sunt permissæ; & primæ nuptiæ sub benedictione Dei celebrantur sublimiter, secundæ vero etiam in præsentem carent gloria.

DIVISIO TEXTUS.

Postquam determinavit Magister de carnalis propinquitatis impedimento, hic determinat de impedimento spiritualis propinquitatis: & dividitur in

partes duas. In prima ostendit quomodo spiritualis cognatio matrimonium impediatur. In secunda inquit, utrum secundæ nuptiæ sint licitæ, ibi: Sciendum est etiam, quod non solum primæ, vel secundæ nuptiæ sunt licitæ, sed etiam tertiæ, & quartæ non sunt.

(13) Nicolai (quod in Concilio Triburiensi cap. XLVII. invenitur.) (14) Nicolai omittit videtur. (15) Idem addit ultra.

Ex Edit. P. NICOL. (h) Refertur in Decretis causa xxx. q. 14. cap. Sciscitatur, ad Salomonem Episcopum Constantiensem prænotato.

sunt damnandæ. Prima in duas. In prima distinguit propinquitatem spiritualem à carnalibus de quibus supra (1) actum est. In secunda prosequitur de propinquitate spirituali, ibi: Spirituales filii sunt quos de sacro fonte levamus. Et hæc pars dividitur in duas. In prima ostendit unde spiritualis propinquitatis contrahatur. In secunda ostendit quomodo matrimonium impediatur, ibi: Quod autem (2) compater, vel commater sibi jungi nequeant. ex Concilio Moguntinensi docetur. Et hæc in duas. In prima ostendit quomodo impedit matrimonium propinquitatis spiritualis quam aliqua persona directe contrahit, quæ assimilatur consanguinitati. In secunda quomodo impediatur matrimonium illa quæ indirecte ex uxore in virum redundat per modum cujusdam affinitatis, vel è contra, ibi: Solet etiam quæri, si commatrem uxoris post ejus obitum quis ducere valeat. Prima in duas. In prima ostendit quando spiritualis cognatio impediatur matrimonium inter compatrem spiritualem, & matrem naturalem, aut è converso. In secunda ostendit quando matrimonium impediatur inter filios spirituales, & naturales, ibi: Quod autem spirituales, vel adoptivi filii naturalibus copulari nequeant, Nicolaus Papa testatur. Prima in duas. In prima ostendit quando spiritualis cognatio matrimonium præcedens impediatur matrimonium contrahendum, & dirimat contractum inter compatrem & commatrem; non autem si sequatur. In secunda objicit in contrarium, & solvit, ibi: His autem obviare videtur quod Deus dedit Papa ait.

Quod autem spirituales, vel adoptivi filii naturalibus copulari nequeant, Nicolaus Papa testatur. Hic ostendit quando impeditur matrimonium inter prolem spiritualem & naturalem unius hominis, & circa hoc duo facit. Primo probat propositum. Secundo inquit, utrum hæc probatio se extendat ad fratres naturales spiritualis prolis, quod scilicet possint copulari filiis naturalibus spiritualis patris, ibi: Hoc autem quidam volunt intelligere tantum de illis filiis quibus compadres facti sunt.

Solet etiam quæri si commatrem uxoris post ejus obitum quis ducere valeat. Circa hoc duo facit. Primo ostendit quod spiritualis cognatio transit à viro in uxorem. Secundo inquit, utrum possint spiritualiter effici parentes alicujus prolis, ibi: Solet etiam quæri, si uxor cum viro simul debeat in baptismo suscipere puerum.

QUÆSTIO I.

HIC est triplex quæstio. Prima de cognatione spirituali. Secunda de legali. Tertia de secundis nuptiis.

Circa primum quærentur tria. Primo. Utrum spiritualis cognatio matrimonium impediatur. Secundo. Ex qua causa contrahatur. Tertio. Inter quos contrahatur.

ARTICULUS I.

Utrum spiritualis cognatio matrimonium impediatur.

I. AD primum sic proceditur. Videtur quod spiritualis cognatio matrimonium non impediatur. Nihil enim impedit matrimonium quod non contrariatur alicui bono matrimonii. Sed spiritualis cognatio non contrariatur alicui bono matrimonii. Ergo non impedit matrimonium.

In IV. Sent. Tom. V.

(1) Nicolai sigillarim actum est. (2) Al. comparatur vel communiter.

2. Præterea. Perpetuum impedimentum matrimonii non potest stare simul cum matrimonio. Sed cognatio spiritualis stat simul aliquando cum matrimonio, ut in littera dicitur, sicut cum aliquis in casu necessitatis filium suum baptizat: quia tunc sic uxori suæ spirituali cognatione conjunctus, nec tamen matrimonium separatur. Ergo spiritualis cognatio matrimonium non impedit.

3. Præterea. Unio spiritus non transit in carnem. Sed matrimonium est carnalis conjunctio. Ergo cum cognatio spiritualis sit unio spiritus, non potest transire ad matrimonium impediendum.

4. Præterea. Contrariorum non sunt idem effectus. Sed spiritualis cognatio videtur esse contraria disparitati cultus; cum spiritualis cognatio sit propinquitatis proveniens ex datione sacramenti, vel retentione ad idem; disparitas autem cultus consistit in sacramenti carentia, ut prius, dist. xxxix. quæst. I. art. I. dictum est. Cum ergo disparitas cultus matrimonium impediatur, videtur quod spiritualis cognatio non habeat hunc effectum.

Sed contra. Quanto aliquod vinculum est sanctius, tanto magis custodiendum. Sed vinculum spirituale est sanctius quam corporale. Ergo cum vinculum propinquitatis corporalis matrimonium impediatur, videtur etiam quod spiritualis cognatio idem faciat.

Præterea. In matrimonio conjunctio animarum est principalior quam conjunctio corporum, quia præcedit ipsam. Ergo multo fortius spiritualis cognatio matrimonium impedire potest quam carnalis.

SOLUTIO.

Respondeo dicendum, quod sicut per carnis propagationem homo accipit esse naturæ, ita per sacramenta accipit esse spirituale gratiæ. Unde sicut vinculum quod ex carnis propagatione contrahitur, est naturale homini, in quantum est res quedam naturæ; ita vinculum quod contrahitur ex sacramentorum susceptione, est quodammodo naturale alicui, in quantum est membrum Ecclesiæ: & ideo sicut carnalis cognatio impedit matrimonium, ita spiritualis ex Ecclesiæ statuto. Tamen distinguendum est de spirituali cognatione. Quia aut præcessit matrimonium, aut sequitur. Si præcessit, impedit contrahendum, & dirimit contractam; si sequitur tunc non dirimit vinculum matrimonii. Sed quantum ad actum matrimonii est distinguendum. Quia aut spiritualis cognatio inducitur causa necessitatis, sicut cum pater baptizat puerum in articulo mortis; & tunc non impedit actum matrimonii ex neutra parte: aut inducitur extra casum necessitatis, ex ignorantia tamen; & tunc si ille ex cuius actu inducitur, diligentiam adhibuit, est eadem ratio sicut & de primo; aut ex industria extra casum necessitatis; & tunc ille ex cuius actu inducitur, amittit jus petendi debitum; sed tamen debet reddere, quia ex culpa ejus non debet aliquod incommodum alius reportare.

Ad primum ergo dicendum, quod quamvis spiritualis cognatio non impediatur aliquod de principalibus bonis matrimonii, tamen impedit aliquod de secundariis bonis, quod est amicitia multiplicatio: quia spiritualis cognatio est sufficiens ratio amicitia per se: unde oportet quod ad alios per matrimonium familiaritas, & amicitia quærat.

Ad secundum dicendum, quod matrimonium est

Aa per-

